

سۇئال

مەن باڭلادىشلىق . بىز بۇ يەردە ئىقامەت ئىبارىلىرىنى ئەزاندا قىلغاندا ئىككى قىتىم ، ئىككى قىتىم تەكرارلايمىز . لىكىن كۆپلىگەن ئەرەپ دۆلەتلىرىدە ئىقامەت ئىبارىلىرىنىڭ تەكرارلانماستىن بىر قىتىملا دىيىلىدىغانلىقىنى بايقىدىم . بۇ شەكىلدە ئىقامەت قىلىش ھەققىدە كەلگەن سەھىيە دەلىل نىمە ؟

تەپسىلى جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن

پەيغەمبەردىن (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە نامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) بىر نەچچە شەكىلدىكى ئىقامەت كەلگەن . بىرىنچى شەكىل (11 ئىبارە) :

ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر

ئەششەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ

ئەششەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ

ھەييە ئەلەسسەلاھ

ھەييە ئەلەل فەلاھ

قەد قامەتسى سەلاھ قەد قامەتسى سەلاھ

ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر

لا ئىلاھە ئىللەللاھ

بۇ شەكىلنىڭ دەلىلى : ئەھمەد(15881) ، ئەبۇ داۋۇد(499) ئابدۇللاھ بىن زەيدتىن نەقىل قىلدىكى ، ئۇ مۇنداق دىگەن : " ئاللاھ

ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە نامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قوڭغۇراقنى كىشىلەرنىڭ نامازغا يېغىلىشى ئۈچۈن ئۇرۇشقا

بۇيرىغاندا ، مەن ئۇخلاۋاتقىنىمدا بىر كىشى قولىدا قوڭغۇراقنى تۇتقىنىچە مېنىڭ ئەتراپىمدا ئايلاندى-دە ، مەن : " ئى ئاللاھنىڭ

بەندىسى ، قوڭغۇراقنى ساتامسەن ؟ " دىدىم. ئۇ : " ئۇنىڭ بىلەن نىمە قىلسەن ؟ " دىدى . مەن : " ئۇنىڭ بىلەن نامازغا

چاقىرىمىز . " دىدىم . ئۇ : " ساڭا ئۇنىڭدىنمۇ ياخشى نىمىنى كۆرسىتىپ قويمايمۇ ؟ " دىدى . مەن : " ھەئە . " دىدىم . ئۇ دىدى :

" ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئەششەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ ئەششەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ ،

ئەششەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ ئەششەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ ، ھەييە ئەلەسسەلاھ ھەييە ئەلەسسەلاھ ،

ھەيىيە ئەلەل فەلاھ ھەيىيە ئەلەل فەلاھ ، ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، لا ئىلاھە ئىللەللاھ دەپسەن . " ئۇ مۇنداق دىگەن : " ئاندىن ئۇ مىنىڭدىن ئانچە يىراققا كەتمىدى . ھەمدە ئۇ : " نامازغا ئىقامەت قىلساڭ : ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئەشھەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ ، ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ ، ھەيىيە ئەلەسسەلاھ ، ھەيىيە ئەلەل فەلاھ ، قەد قامەتسى سەلاھ قەد قامەتسى سەلاھ ، ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، لا ئىلاھە ئىللەللاھ دەپسەن . " دىدى . شۇنىڭ بىلەن تاڭ ئاتقاندا ئاللاھ ئەلچىسىنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قېشىغا كىلىپ ، ئۇنىڭغا چۈشۈمدە كۆرگەنلىرىمنى خەۋەر قىلىدىم . شۇنىڭ بىلەن ئۇ : **ئاللاھ خالىسا ، ئۇ راست چۈش . بىلال بىلەن تۇر ھەمدە ئۇنىڭغا كۆرگەنلىرىڭنى ئۆگەت ، ئۇ ئاشۇنىڭ بىلەن نامازغا چاقىرسۇن ، چۈنكى ئۇنىڭ ئاۋازى سىنىڭكىگە قارىغاندا بەكرەك مۇڭلۇق .** دىدى . شۇنىڭ بىلەن بىلال بىلەن بىللە تۇرۇپ ، ئۇنىڭغا ئۆگىتىشكە باشلىدىم ھەمدە ئۇ ئۇنىڭ بىلەن نامازغا چاقىردى . ئۇمەر بىن خەتتاب ئۆيىدە تۇرۇپ ئۇنى ئاڭلاپ ، تونىنى سۆزىگىنچە چىقتى ھەمدە : " سىنى ھەقىقەت بىلەن ئەۋەتكەن كىم بىلەن قەسەم ، ئى ئاللاھ ئەلچىسى ! مەنمۇ ئۇنىڭ كۆرگىنىگە ئوخشاشنى كۆردۈم . " دىدى . شۇنىڭ بىلەن ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) : **مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن !** دىدى .

[ئەلبانىي سەھىيە ئەبۇ داۋۇدتا ئۇنى سەھىيە دەپ تۈرگە ئايرىدى ، 469]

كۆپچىلىقل ئالىملار بۇ شەكىلنى تاللىدى ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىمام مالىك ، شافىئىي ، ۋە ئەھمەدەلەر بار ، ئاللاھ ئۇلارغا رەھىم-شەپقەت قىلسۇن . لىكىن مالىك(ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھىم-شەپقەت قىلسۇن) : قەد قامەتسى سەلاھ بىر قىتىم دىيلىدۇ دىگەن . ئىككىنچى شەكىل(17 ئىبارە) :

ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئاللاھۇ ئەكبەر

ئەشھەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ ، ئەشھەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ

ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ ، ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ

ھەيىيە ئەلەسسەلاھ ، ھەيىيە ئەلەسسەلاھ

ھەيىيە ئەلەل فەلاھ ، ھەيىيە ئەلەل فەلاھ

قەد قامەتسى سەلاھ قەد قامەتسى سەلاھ

ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئاللاھۇ ئەكبەر

لا ئىلاھە ئىللەللاھ

بۇ شەكىلنىڭ دەلىلى : ئەبۇ داۋۇد(502) ، تىرمىزىي(192) ، نەسائىي(632) ۋە ئىبنى ماجەھ(709) ئەبۇ مەھزۇرەدىن نەقىل

قىلىدىكى ، ئۇ مۇنداق دىگەن : " ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ماڭا ئەزانغا 19 ئىبارە ،

ئىقامەتكە 17 كەلىمە ئۆگەتتى ، ئەزان بولسا : ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئاللاھۇ ئەكبەر ئاللاھۇ ئەكبەر ، ئەشھەدۇ ئەنلا

ئىلاھە ئىللەللاھ ، ئەشھەدۇ ئەنلا ئىلاھە ئىللەللاھ

بولسۇن) ئۈممىتىگە بەلگىلىگەن ھەر قانداق نەرسىنى ياقتۇرما سىلىققا ھوقۇقى يوق .. .
بۇنىڭغا ئوخشاش مەسىلىلەردە سۈننەتكە ئەگىشىشتىكى مۇكەممەللىك بولسا : بەزىدە ئۇنى ، بەزىدە بۇنى قىلىش ، بۇ جايدا ئۇنى ،
ئۇ جايدا بۇنى قىلىش . چۈنكى سۈننەتتە كەلگەن نىمىنى تاشلاپ ، باشقا نىمىلەرنى چىك تۇتۇش سۈننەتنىڭ بىدئەت دەپ
قارىلىشىغا ھەمدە مۇستەھەب نىمىنىڭ ۋاجىپ دەپ قارىلىشىغا ئېلىپ بارىدۇ ، ھەمدە ناۋادا باشقىلار ئۇنى باشقىچە ئۇسۇلدا
قىلسا ، بۆلۈنۈش ۋە ئىختىلاپقا ئېلىپ بارىدۇ .
" الفتاوى الكبرى " (2 / 43 ، 44) .